

Tanja Brešan, Sveučilište u Splitu

Gordan Matas, Sveučilište u Splitu

Josip Lasić, Sveučilište u Splitu

DRUGI OKRUGLI STOL O HRVATSKIM STUDIJIMA U SVIJETU

Uvod

U razdoblju od 16. do 20. travnja 2008. godine u Supetru na otoku Braču održan je Drugi okrugli stol o hrvatskim studijima u svijetu u organizaciji Centra za hrvatske studije Filozofskoga fakulteta u Splitu i suorganizaciji istoimenoga centra (*Croatian Studies Centre*) sa Sveučilišta Macquarie u Sydneyju i Uprave za međunarodnu suradnju Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske. Predavanja su održana u konferencijskoj dvorani hotela *Sypterus* u Supetru.

Okrugli je stol s temom *Hrvatski studiji u svijetu, povezivanje, umrežavanje, zajednički projekti i poslijediplomski studiji* organiziran u tri tematske sekcije. U trodnevnom su programu sudjelovali mnogobrojni kroatisti iz Hrvatske i svijeta koji su u svojim izlaganjima raspravljali o problemima s kojima se susreću, sudbini kroatistike u svijetu te o pozicioniranju institucija čija je uloga promicanje hrvatskoga jezika i kulture.

Otvorenje Okruglog stola

Okrugli je stol započeo uvodnim riječima Borisa Škvorca, prodekana za razvoj Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Splitu i voditelja Centra za hrvatske studije u svijetu te Josipa Milata, dekana Filozofskoga fakulteta u Splitu. Oni su izrazili zadovoljstvo zbog velikoga odaziva teoretičara jezika, nastavnika, lektora i predstavnika različitih ministarstava te su naglasili važnost ovakva tipa okupljanja s obzirom na razgranatu mrežu kroatističkih studija u svijetu i organizacija koje im pomažu.

U službenom dijelu otvaranja poticaj ovakvom znanstvenom i kulturološkom skupu dali su i Ivan Šimonović, prorektor za međunarodnu suradnju Sveučilišta u Zagrebu, Bernarda Periš, predstavnica Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija, Lada Kanajet Šimić, voditeljica Odjela za školstvo, znanost i šport Hrvatske matice iseljenika, Staša Skenžić iz Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa te Željko Domazet, prorektor Sveučilišta u Splitu.

Tematske sekcije: 1. dan

Prva je tematska cjelina pod nazivom *Programi hrvatskih studija, lektorati i zajednički međunarodni programi*, kojom su predsjedavali Josip Milat i dr. sc. Mario Grčević s Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu, započela izlaganjem Marka Samardžije s Filozofskoga fakulteta u Zagrebu, Dinke Pasini sa zagrebačkoga Croaticuma i Staše Skenžića iz Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa u kojem su raspravljali o lektoratima hrvatskoga jezika na inozemnim sveučilištima i visokim učilištima te o programima koji se nude stranim studentima kroatistike. Slijedilo je

izlaganje Ernesta Barića sa Sveučilišta u Pečuhu u Mađarskoj, koji je istaknuo važnost pokretanja međunarodnoga kroatističkog doktorata.

Situaciju i sudbinu kroatistike na sveučilištima Republike Njemačke približio nam je svojim izlaganjem Josip Matešić, koji je upozorio na sve manji broj kroatističkih lektorata u svijetu.

Program Centra za hrvatske studije u svijetu Filozofskoga fakulteta u Splitu predstavio je referatom njegov voditelj Boris Škvorc upozoravajući na nužnost suradnje sveučilišta u cijelome svijetu.

Krešimir Bagić i Ivana Vidović Bolt s Filozofskoga fakulteta u Zagrebu, predstavili su programski koncept Zagrebačke slavističke škole, koja svojim dugogodišnjim radom promovira hrvatski jezik i kulturu.

Program Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu predstavio je Danijel Labaš, a o suradnji s inozemnim programima govorio je i tajnik Hrvatskih studija Marinko Šišak.

Nakon organiziranoga izleta u Bol, gdje su gosti predavači sa stranih sveučilišta mogli uživati u mediteranskom ozračju otoka Brača, nastavljeno je s drugim dijelom predavanja.

Boguslaw Zielinski sa Sveučilišta Adama Mickiewicza u Poznanju u Poljskoj predstavio je rad kroatistike i južne slavistike u suvremenoj humanistici u Poljskoj, a nakon njega je Marica Čilaš Mikulić predstavila rad zagrebačkoga *Croaticuma*, odnosno tečajeve, programe te projekte koje pripremaju u sklopu predstavljanja hrvatskoga kao drugoga i stranog jezika.

Prva tematska sekcija završila je okruglim stolom čiji su moderatori i voditelji bili Ištvan Blažetin sa Sveučilišta u Pečuhu te Luka Budak sa Sveučilišta Macquarie, Sydney. Na okruglom se stolu raspravljalo o stanju hrvatskih studija u svijetu danas. Izraženo je nezadovoljstvo statusom hrvatskoga jezika koji bi skorim ulaskom Hrvatske u Europsku uniju trebao dobiti jednak tretman kao i ostali jezici.

Tematske sekcije: 2. dan

Drugi dan Okrugloga stola započeo je odlaskom u Trogir i posjetom voditeljima i studentima programa *Croati Mundi* u hotelu *Medena*. *Croati Mundi* je projekt koji je nastao sa željom da se povežu studenti kroatistike iz cijeloga svijeta kako bi u Hrvatskoj, u suradnji s voditeljima različitih kulturnih sekcija, neposredno u praksi doživjeli hrvatsku kulturu. U radu projekta ove su godine sudjelovali Josip Lasić i Helena Burić kao organizatori projekta te voditelji šest sekcija: Helena Burić i Ivan Herceg (radionica kreativnog pisanja), Anita Runjić-Stoilova (glasnogovorničko-novinarska radionica), Alen Čelić (radionica dramskoga stvaralaštva), Ivana Mišura i Bruna Čondić (radionica tradicionalnoga plesa), Meri Jeman i Anita Valo (radionica suvremene hrvatske glazbe) te Daria Sladojević i Ivana Semerad (radionica klapskoga pjevanja). U hotelu *Medena* sudionicima su se Okrugloga stola polaznici radionica predstavili svečanim programom u kojem su pokazali znanja i vještine iz raznih aspekata hrvatske kulture koje su stekli u radu s voditeljima sekcija.

U Trogiru je održana i druga tematska sekcija Okrugloga stola pod nazivom *Učenje hrvatskoga kao drugoga i stranoga jezika i testovi znanja hrvatskoga jezika za strance*, kojom su predsjedavali Krešimir Bagić iz Zagreba i Vinko Grubišić sa Sveučilišta Waterloo u Kanadi.

Prvo je izlaganje održala Zrinka Jelaska s Filozofskoga fakultetu u Zagrebu. Ona je predstavila modele udžbenika za učenje hrvatskoga kao drugoga i stranoga jezika te prikazala složen proces sastavljanja udžbenika koji svim strancima koji uče hrvatski jezik olakšavaju stjecanje komunikacijske kompetencije. Slijedilo je izlaganje Marija Grčevića iz HAZU-a i Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu o samoodređivanju hrvatskoga jezika i promicanju spoznaja o njemu. Lidija Cvikić s Filozofskoga fakulteta u Zagrebu svojim se referatom o procjenjivanju znanja hrvatskoga jezika osvrnula na načine ispitivanja stranaca, a Gordan Matas je u svojem izlaganju prenio svoja iskustva o dugogodišnjem predavanju hrvatskoga jezika kao drugoga stranoga slavenskog jezika. Ištvan Blažetin sa Sveučilišta u Pečuhu iznio je program hrvatskih studija i lektorata u Europi te prijedlog zajedničkih programa i projekata hrvatskoga kao drugoga i stranoga jezika u Hrvatskoj. Prvi dio Okrugloga stola zatvorila je Sanja Zubčić s Filozofskoga fakulteta u Rijeci referatom u kojem je iznijela prijedlog osnivanja škole hrvatskoga jezika za strance na riječkoj kroatistici. Slični programi postoje i na ostalim sveučilištima u Hrvatskoj, a kako se broj zainteresiranih polaznika povećava, velik bi se napredak postigao suradnjom svih centara u Hrvatskoj na kojima se poučava hrvatski jezik kao drugi i strani. U drugom dijelu tematske sekcije, čiji je moderator bio Josip Lasić s Filozofskoga fakulteta u Splitu, sudjelovali su lektori hrvatskoga jezika iz europskih zemalja koji su iznijeli svoja iskustva u poučavanju hrvatskoga jezika te naglasili poteškoće s kojima se susreću. Lektori su dali određene smjernice kako riješiti probleme. Važnost je ovoga dijela Okrugloga stola u tome što su sudionici imali priliku dobiti uvid u stvarnu situaciju i sve prednosti i nedostatke s kojima se suočavaju studenti kroatistike u svijetu i njihovi lektori. Nakon zatvaranja ovoga dijela Okrugloga stola slijedio je povratak u Supetar te svečana večera s kulturnim programom.

Tematske sekcije: 3. dan

Zadnji je dan skupa bio posvećen umrežavanju hrvatskih studija u Hrvatskoj i svijetu, zajedničkim doktoratima i programima sa zajedničkim financiranjem. Tom su tematskom sekcijom predsjedavali Josip Matešić i Mario Grčević. Krystyna Pieniazek sa Sveučilišta Adama Mickiewicza u Poznaniu u Poljskoj održala je prvo izlaganje u kojem je prikazala poslijediplomsku kroatistiku i slavistiku u Poljskoj. Joško Božanić s Filozofskoga fakulteta u Splitu prikazao je svoj projekt Studia Mediterranea – međunarodni projekt interdisciplinarnoga studija koji bi obuhvatio jezičnu i kulturološku dimenziju Mediterana. Luka Budak u svom je izlaganju opisao dvadeset i pet godina hrvatskih studija na Sveučilištu Macquarie u Sydneyu predstavivši njihov program, a Vinko Grubišić sa Sveučilišta Waterloo prikazao je modele predavanja hrvatskoga kao drugoga i stranoga jezika.

Druga tema toga posljednjeg dana Okrugloga stola bila je vezana uz predstavljanje pratećih programa i infrastrukture studija hrvatskoga kao drugoga i stranoga jezika. Predsjedavao je Luka Budak. Temu je otvorila Lada Kanajet Šimić iz Hrvatske matice iseljenika, koja je predstavila programe učenja jezika, folkloru i druge projekte koje Matica iseljenika nudi. Saša Skenžić iz Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa pokazao je značajan doprinos koje Ministarstvo pruža u vidu stipendija i drugih oblika potpore programima hrvatskoga jezika i kulture u svijetu. Bernarda Periš, načelnica Odjela za manjine i useljeništvo Ministarstva vanjskih poslova i

europskih integracija, iskazala je potporu svim Hrvatima u svijetu koji imaju želju naučiti više o svojoj kulturi. Ministarstvo, naime, dugi niz godina omogućava djeci iseljenika dolazak u Hrvatsku te stipendijama potiče njihov interes za učenje hrvatskoga jezika.

Gost Okruglog stola iz Kanade, gospodin Anton Kikaš, predsjednik Zaklade za hrvatske studije u Torontu prezentirao je ulogu zaklade u razvoju hrvatskih studija na Sveučilištu Waterloo.

Poseban gost Okrugloga stola bio je državni tajnik Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, Radovan Fuchs, koji je pohvalio nastojanja sudionika Okrugloga stola da putem projekata i ovakvih skupova pridonese što jačoj povezanosti hrvatskih studija u svijetu.

Treća se tema posljednjega dana Okrugloga stola vezala uz zajedničke doktorate, projekte i mobilnost studenata i nastavnika. Voditelji sesije bili su Boris Škvorc i Vinko Grubišić. Rasprave su se vodile u smjeru naglašavanja važnosti razmjene studenata i nastavnika između sveučilišta u inozemstvu i hrvatskih sveučilišta, a sve kako bi se prikupila iskustva i podigla kvaliteta nastave kroatistike u svijetu.

Posljednja je tema vezana uz Zakon o strancima, koji obvezuje sve strance koji žele trajno boraviti u Hrvatskoj da pokažu određenu razinu poznavanja hrvatskoga jezika. Josip Lasić i Tanja Brešan s Filozofskoga fakulteta u Splitu u svojem su izlaganju pokazali prepreke s kojima se suočavaju u sastavljanju ispita za strance te su dali prijedloge kako bi ispit trebao izgledati. Zrinka Jelaska s Filozofskoga fakulteta u Zagrebu predložila je da se, s obzirom na ozbiljnost posla, osnuje radna skupina koja bi rješavala upravo pitanja takvih ispita. Dogovoreno je da se prvi sastanak radne skupine održi početkom svibnja 2008. godine u Zagrebu. Predsjedavali su Josip Lasić i Marica Čilaš Mikulić, a u raspravi su sudjelovali i Sanja Zubčić s Filozofskoga fakulteta u Rijeci te Lidija Cvikić s Filozofskoga fakulteta u Zagrebu.

Zaključak

Formuliranjem zaključaka, kojim su predsjedali Zrinka Jelaska i Vinko Grubišić, zatvoren je Drugi Okrugli stol o hrvatskim studijima u svijetu. Doneseni su mnogi zaključci i prijedlozi kojima se želi popraviti stanje kroatistike u svijetu kao i poduprijeti sve institucije koje brinu o iseljenim Hrvatima. Zaključci Okrugloga stola mogu se ukratko svesti u četiri skupine:

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu (Odsjek za kroatistiku) i Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu, Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu (Centar za hrvatske studije u svijetu) i Odsjek za kroatistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Rijeci podržavaju ideju osnivanja zajedničkoga Međusveučilišnog centra za hrvatski kao drugi i strani jezik.

Tri će sveučilišta, u suradnji s ostalim hrvatskim sveučilištima, pristupiti pripremi zajedničkih istraživačkih projekata za izučavanje i predavanje hrvatskoga kao drugoga i stranoga jezika. Bit će pokrenuta zajednička web stranica i baza podataka (u Centru za hrvatske studije u svijetu), te koordinacija rada na izradi udžbenika (u Croaticumu na Filozofskom fakultetu u Zagrebu).

Tri će sveučilišta surađivati na mentorskim projektima za strane studente te koordinirati prihvata stranih studenata kroatistike.

Na idućem će se okruglom stolu, uz podršku rektorskoga zbora Međusveučilišnog centra, u rad projekta Okrugloga stola uključiti i druga hrvatska i europska sveučilišta kao i svi zainteresirani lektori hrvatskoga jezika u svijetu.

Namjera je da se iduće godine Treći Okrugli stol o hrvatskim studijima u svijetu održi u dva dijela. Prvi dio Okrugloga stola i manji znanstveni skup održat će se na Sveučilištu Macquarie u Sydneyu čime će se obilježiti dvadeset i peta godišnjica hrvatskih studija na tom sveučilištu. Drugi će se dio manifestacije održati na Sveučilištu u Pečuhu. Tim se dvjema manifestacijama težište Okrugloga stola pomiče onamo odakle i dolazi, na hrvatske studije u svijetu.

Sažetak

Drugi okrugli stol o hrvatskim studijima u svijetu

Ove je godine u travnju organiziran Drugi okrugli stol o hrvatskim studijima u svijetu koji je na jednom mjestu okupio mnogobrojne stručnjake koji se bave proučavanjem hrvatskog jezika u Hrvatskoj i svijetu. Cilj je Okruglog stola bio stvoriti mrežu lektora, nastavnika i teoretičara hrvatskoga jezika koji će znanstveno unaprijediti metode i pristupe izučavanju hrvatskoga jezika i kulture te stvoriti most između sveučilišta u svijetu na kojima se izučava kroatistika, sa sveučilištima u Hrvatskoj.

Summary

The second round table about Croatian studies abroad

In April this year we hosted numerous experts in Croatian language instruction in Croatia and abroad at the Second Round Table about Croatian Studies Abroad. The goal of the Round Table was to create a network of language instructors, teachers and theoreticians of the Croatian language who will scientifically improve the methods and approaches in the study of Croatian language and culture and create a bridge between non-Croatian universities that have Croatian Studies and universities in Croatia.